

F.C.I. MEDZINÁRODNÁ CHOVATEĽSKÁ STRATÉGIA

Úvod

Cieľom chovu psov je produkcia funkčne zdravých psov so stavbou tela a povahou typickou pre dané plemeno. Produkcia psov, ktoré môžu žiť dlhý a šťastný život pre osov a potešenie majiteľa, ako aj celej spoločnosti, rovnako ako psa samého.

Chov by sa mal viesť spôsobom, ktorý podporuje zdravie a celkovú pohodu odchovov, rovnako ako celkovú pohodu a zdravie suky.

Základom pre chov zdravých psov sú vedomosti, otvorenosť a spolupráca na národnej a medzinárodnej úrovni.

Chovatelia by mali byť podporovaní v zdôrazňovaní dôležitosti výberu kombinácii chovných jedincov rovnako ako v selekcii jednotlivých zvierat, ktoré budú použité v chove.

Členovia FCI a zmluvní partneri FCI by mali viesť a organizovať vzdelávacie programy pre chovateľov, ideálne na každoročnej báze. Vzdelávanie chovateľov sa preferuje pred prísnyimi chovateľskými predpismi a sprísňovaním chovateľských programov, ktoré môžu viesť k zníženiu genetickej rozmanitosti v chove, rovnako ako k vylúčeniu výborných predstaviteľov plemena a k redukcii spolupráce so zodpovednými chovateľmi.

Chovatelia a chovateľské kluby by mali byť motivované k spolupráci s odborníkmi v problematike dedičnosti. Táto spolupráca sa chápe ako prevencia pripúšťania jedincov, pri ktorom môže vo zvýšenej miere dôjsť k výskytu zdravotne potomstva postihnutého dedične podmienenými chorobami.

Identifikácia každého jedinca použitého v chove alebo otestovaného na dedične podmienené choroby musí byť zabezpečená mikročipom alebo tetovaním.

1. Chovatelia by mali dodržiavať štandard plemena ako návod k udržaniu typických znakov plemena a správneho typu. Je treba sa vyhnúť prehnanému šľachteniu jednotlivých znakov.

2. V chove by mali byť použité len funkčne a klinicky zdravé psy, so znakmi typickými pre plemeno, t.j. používať len psy, ktoré netrpia závažnou chorobou alebo funkčným postihnutím.

2.1 Ak blízki príbuzní psa určeného na chov trpia závažným ochorením alebo funkčným postihnutím, mal by sa takýto pes páriť len s jedincom z krvnej línie, kde nie je evidovaný žiaden alebo veľmi nízky výskyt daného ochorenia alebo funkčného postihnutia. Ak je k dispozícii DNA test pre dané ochorenie/funkčné postihnutie, chovný materiál by mal byť testovaný, aby sa predišlo páreniu dvoch prenášačov génu (pozri bod 5)

2.2 Je dôležité sa vyhnúť pripúšťaniu dvoch jedincov, ktorí podľa dostupných informácií alebo poškodenia potomstva narodeného z daného spojenia zvyšuje riziko výskytu závažných ochorení alebo funkčného postihnutia u potomstva.

2.3 V chove by mali byť použité len zvieratá s korektnou vyrovnanou povahou, typickou pre plemeno. Psy nemajú vykazovať známky porúch správania ako je nadmerný strach, agresívne správanie v nevyprovokovaných situáciách alebo v každodenných situáciách bežného psieho života.

3. Ak chcete zachovať, alebo ešte lepšie rozšíriť genetickú diverzitu plemena, je potrebné sa vyhnúť vysokému inbreedingu a nadmerného využívaniu niektorých jedincov v chove. Nikdy by sa nemali používať v chove kombinácie súrodencov,

matka a syn alebo otec a dcéra. Všeobecné odporúčanie je, že jeden pes by nemal mať v 5 ročnom období množstvo potomstva presahujúce 5 % registrovaných šteniat v populácii plemena. Veľkosť populácie by sa nemala vnímať len na národnej úrovni, ale tiež na medzinárodnej, špeciálne u málopočetných plemien.

4. Výsledky testov fenotypických znakov polygenetických ochorení, či už pozitívne alebo negatívne, by mali byť dostupné v otvorených registroch ako pomôcka pre výber kombinácii chovných zvierat.

4.1 Plemenné hodnoty založené na výsledkoch genetického skríningu by sa mali evidovať a uchovávať pokiaľ je to možné v elektronickej podobe na uľahčenie výberu chovných zvierat nielen na základe fenotypu, ale tiež na základe genotypu. Ako všeobecné pravidlo odhadovanej plemennej hodnoty by malo platiť, že plemenná hodnota plánovanej kombinácie by mala byť vyššia ako je priemer pre dané plemeno.

4.2 Skrínig (kontrola) by mal byť odporúčaný pre ochorenia a plemená, kde choroby majú zásadný vplyv na funkčné zdravie psov.

5. Výsledky DNA testov na dedičné choroby by mali byť použité, aby sa zabránilo rozmnožovaniu chorých alebo dedične zaťažených psov. Tento postup však nemusí nevyhnutne viesť k odstráneniu danej choroby u konkrétneho plemena psov.

Psy, ktoré sú prenášačmi recesívneho dedičného ochorenia (recesívni heterozygóti) by mali byť párené len psom, ktorý vo svojom genofonde nemá gén pre dané dedičné ochorenie.

6. Každý jedinec by mal byť schopný rozmnožovať sa prirodzenou cestou. Umelé oplodnenie by sa nemalo používať na prekonanie fyzickej neschopnosti psa.

Ak suka nie je schopná z dôvodu nesprávnej telesnej stavby alebo vrodenej neschopnosti porodiť prirodzenou cestou, by mala byť z chovu vyradená.

Z chovu by mala byť vyradená aj suka, ktorá nie je schopná odchovať štenca z dôvodu chybného charakteru alebo vrodenej agalaktie (nedostatočnej tvorby mlieka).

7. Zdravotné problémy, ktoré nie je možné kontrolovať DNA testami alebo skrínigovým programom by sa mali tiež zohľadňovať v špecifických chovných programoch konkrétneho plemena psov.

8. Všeobecne platí, že by sa zo šľachtiteľského programu nemalo vylúčiť viac ako 50 % populácie plemena. Chovný materiál by mal byť vybraný z lepšej polovice populácie plemena.

9. Odchov šteniat musí byť v dobrých životných podmienkach, za použitia správnej výživy matky a šteniat. Základom každého chovu je utváranie optimálnych podmienok pre dobrú pohodu suky a šteniat spolu s využívaním správnych podnetov k správnej socializácii šteniat.

Podrobnejšie informácie o zdravom chove psov sú uvedené v Medzinárodnom chovateľskom poriadku FCI a FCI kódexov (čl. 12 - Kódex etiky chovu).

Táto stratégia bola schválená FCI Chovateľskou komisiou v Neapole, 23. mája 2009.

Tento dokument bol schválený FCI v Madride, február 2010.

Na základe anglickej verzie uverejnenej na www.fci.be preložila Mgr. Barbara Lamatová